

zenboeddhisme dat hij voor zijn verjaardag van Suzanne heeft gekregen. Hij pakt het uit de kast. Het boek is fascinerend, maar ook irritant. Terwijl hij het doorbladert, weet hij wat voor brief hij moet schrijven.

Lieve Heleen,

Ik hoorde van Arthur dat je tegenwoordig mediteert. Waarom moet ik dat via Arthur horen, durf je mij dat zelf niet te vertellen? Ik wil U een vraag voorleggen: is ZEN goed voor Uw ziel?

Ik heb daar zo mijn twijfels over. Ik heb van Suzanne een boek voor mijn verjaardag gekregen. Het heet ZEN en de zin van het zinloze. Het is geschreven door prof. T.H. Barrett, hoogleraar in de Oost-Aziatische geschiedenis (ISBN 90389 01070).

Toen ik het boek doorbladerde en de illustraties bekeek, kreeg ik het gevoel dat er iets grondig mis is met ZEN. Maar wat? Plotseling zag ik het. Het viel mij op dat de zenmeesters nooit lachen en ik overdrijf niet. Je kunt het zien als je de portretten in het boek erop na slaat. Misschien heb je iemand in je kennissenkring van wie je dit boekje kan lenen, anders stuur ik het je graag toe.

Die portretten zijn karikaturaal duidelijk (zie p. 7, p. 31 en p. 48). Op de illustraties zie je dikke mannen van middelbare leeftijd met een afwezige blik in de ogen die nooit lachen. Sterker nog. Bij de meeste illustraties hangen de mondhoeken van de zenmeesters schuin naar beneden. Je weet toch waar dat voor staat? Kijk maar eens in kinderboeken. De vraag is dan ook: hoe komt het dat de grote zenmeesters zo depressief zijn? Ik denk dat ik het weet.

De kern van ZEN wordt weergegeven in een gesprek tussen een oude meester en een leerling. De leerling kan de meester er na een lang gesprek van overtuigen dat het Verstand geen antwoord kan geven op De Laatste Vragen.

Het verhaal over de leerling bevat voor zenners het fundamentele inzicht in het leven: je kunt de zin van het leven niet baseren op de ratio. De leerling geeft het echter niet op. Hij probeert voortaan via meditatie inzicht te bereiken in de irrationaliteit van het leven. De monniken die hem navolgen gaan daar heel ver in. Zo is er een verhaal over een

mediterende leerling die doodongelukkig is. Hij zit zeven jaar op een kaal grasveld te mediteren, wachtend op een geestelijk orgasme. Hij bereikt de staat van verlichting pas als geheel onverwachts een vogel in volle vlucht op zijn hoofd schijt: Satori! Roept hij op zo'n moment. Wat een droefenis.

Als je goed nadenkt begrijp je dat de leerling zijn oude meester met een puberale dwaling lastigvalt. De jongeman is - als zo veel jonge mensen - niet in staat een genuanceerd onderscheid te maken tussen emotie en ratio. Wanneer je de werkelijkheid analyseert, splits je het te analyseren object op in kleinere eenheden. Je moet voor een goed begrip het geheel eerst kapotmaken en daarna tussen de kleinere eenheden weer verbanden leggen. Dit is het wezen van analyse en geeft pubers een onbehaaglijk gevoel.

Als het goed is groei je daar weer overheen. Onze leerling is daar echter nooit aan toegekomen. Hij maakt geen onderscheid tussen het analyseren en het gevoel dat je daarbij krijgt. Dat staat los van elkaar. Het gevoel en je verstand zitten (fysiek) op verschillende plaatsen in je hersenen. Emoties moet je voelen, je moet er vooral niet te veel over nadenken.

Terug naar de vraag: waarom zijn zenmeesters zo depressief? Door meditatie worden ze niet gelukkig en door hun fixatie op de irrationaliteit van het leven komen de zenners niet meer aan hun gevoel toe. Daarom zijn ze ONGELUKKIG. Dit is de rode draad die ik uit deze geesteseks haal. Het is heel treurig.

ZEN is niet goed voor de ziel. Eten, drinken en de liefde bedrijven zijn betere meditatietechnieken,

Liefs, Pieter

Heleen laat niets van zich horen. Ze stuurt zelfs geen kaartje. Hij hoopt dat ze de brief niet als een aanval op de meditatietechnoloog ziet, wat het natuurlijk wel is.

Pieter vraagt zich af waarom ze ooit voor hem heeft gekozen. Volgens Arthur was Pieter een tussenpaus. Hij zei eens boosaardig dat je een vriendje moet hebben als je met studeren stopt.

Heeft Heleen wel gekozen? Ze zijn elkaar bij toeval tegengekomen, ze

pasten deels wel en deels niet bij elkaar, en zijn aan elkaar blijven hangen. Zo gaat het zo vaak. Het is geen bewuste keus geweest, het loopt grilliger. We weten niet wat we doen en waarom we het doen. Heleen kan niet kiezen. Ze durft niet op haar gevoel af te gaan, daarom praat ze zo vaak over het conflict tussen het verstand en het gevoel.

Pieter leest altijd en overal boeken, maar de laatste tijd leest hij bijna niet meer. Hij heeft nergens zin in. Ook zijn werk staat hem tegen. Hij moet op vakantie, want hij heeft nog tien weken verlof over, maar waarheen en nog belangrijker: met wie?

Een collega van zijn werk, is een keer met een groep op reis gegaan. Hij vond het geweldig, al zegt dat weinig, hij vindt alles geweldig. Toch heeft hij Pieter op een idee gebracht. Als je met een groep reist heb je gezelschap. Dat kan leuk zijn. Na veel twijfelen boekt hij een wandelreis naar de Peloponnesos. Je kunt wel blijven nadenken over waar je naartoe gaat en met wie, en je een voorstelling maken van de soort mensen die in zo'n groep zitten, maar als je er te lang over nadenkt zie je er alsnog van af.